

## Ervaringen participatiemodellen 2003



## **Bustocht langs knelpunten i.v.m. waterhuishoudingsplannen in en rond Sint-Denijs Westrem georganiseerd door de MiNaR Gent op zaterdagmiddag 13 december 2003**

Bij "Voorbeelden van participatie in het lokale milieubeleid" op de Tandemwebsite werd het model fietstocht/wandeling besproken. De meeste gemeenten die met dit model aan de slag wilden gaan stelden hun plannen, gezien de winterperiode, uit tot het voorjaar van 2004 (bv. geplande fietstocht over knelpunten fietsmobiliteit in De Panne in mei 2004). Een busrit i.p.v. fietstocht/wandeling waarbij de weersomstandigheden niet zo belangrijk zijn, bood een alternatief voor dit model.

### **Omschrijving en doelstelling**

De Minaraad van de stad Gent werd gevraagd om advies uit te brengen over het rapport "Aanzet tot integraal waterbeheer in de deelgemeenten Afsnee, Sint-Denijs Westrem en Zwijnaarde" opgesteld door een studiebureau in opdracht van het stadsbestuur van Gent. Dit rapport werd op 8 september 2003 aan de Gentse adviesraad voor milieu- en natuur voorgelegd. Na verdere bestudering formuleerde de MiNaR op 14 oktober 2003 een advies aan het college van burgemeester en schepenen van het Gentse stadsbestuur. De waterproblematiek is een thema dat niet alleen de milieuraad maar ook de natuur- en milieuvereniging en gezien de recente en toekomstige problemen, de ganse bevolking aanbelangt: dalende waterspiegels, verdroging van gronden, te grote en te snelle afvoer van hemelwater, overstromingen...

Om deze problematiek ruimer te kaderen organiseerde de Gentse MiNaR twee open milieuraden.

Op 20 november vond een debat plaats over het thema "Van wateroverlast naar waterbeleid..". Professor F. Maes besprak het decreet integraal waterbeleid, Roeland Samson van Natuurpunt lichtte de visie van de lokale natuurverenigingen toe, Wim Van Gils van BBL kaderde de problematiek binnen de visie van de milieubeweging over integraal waterbeheer, en Kenny Fruit van de plaatselijke actiegroep wateroverlast besprak de standpunten van de bevolking m.b.t. voorgestelde oplossingen voor de overstromingsproblematiek.

Op zaterdag 13 december organiseerde de Gentse MiNaR een studiebezoek aan de waterhuishoudingsplannen in en rond Sint-Denijs Westrem en Afsnee met als doelstelling: zeer concrete informatie te geven m.b.t. de knelpunten in het rapport over "integraal waterbeheer" en het advies nogmaals te toetsen aan de situatie op het terrein.

### **Doelgroep**

Alle geïnteresseerden konden deelnemen maar gezien deze activiteit aangekondigd werd als 'een studiebezoek' richtte men zich vooral tot de leden van de milieuraden (ook van naburige gemeenten want waterproblematiek stopt niet aan de gemeentegrenzen), tot de leden van natuur- en milieuverenigingen en tot betrokken ambtenaren en vertegenwoordigers van het beleid.

### **Werkwijze**

#### **- Voorbereidende vergadering: praktische afspraken**

- o *Afbakenen van de te bezoeken probleemzones*

De studie omvat een groot gebied en bespreekt verschillende probleemzones. Daar het niet mogelijk was om op alle aspecten in te gaan werd er een selectie gemaakt op basis van bereikbaarheid en de knelpunten die in het advies van de MiNaR besproken werden.

- o *Afspraken maken over werkmethode, programma en taakverdeling*

Deelnemers krijgen mondelinge informatie tijdens de busrit door twee leden van de Minaraad die gespecialiseerd zijn in deze materie. Ook wordt een medewerker van het studiebureau uitgenodigd om toelichting te geven. De deelnemers krijgen een map met bijkomende informatie.

Na de busrit volgt een nabespreking in de gemeenteraadszaal van Sint-Denijs Westrem.

◦ *Uitstippelen van de route*

Een aantal leden van de Minaraad stippelen de route uit. Er wordt geopteerd voor twee opstapplaatsen en een aantal terreinbezoeken.

### - **Aankondiging**

De busrit werd aangekondigd tijdens de open milieuraad van 20 november. De milieudienst maakte een uitnodiging die verstuurd werd naar de leden van milieuraaden, ook van de randgemeenten (Deinze, De Pinte, Sint-Martens- Latem) en naar alle geïnteresseerden uit de deelgemeenten. Via mail werden talrijke uitnodigingen verstuurd naar milieu- en natuurverenigingen. Ook op de website van de stad Gent werd deze activiteit vermeld.

### - **Busrit**

Het ganse bustraject bedroeg ongeveer 23km.

Er waren twee opstapplaatsen voorzien.

Van de 22 ingeschreven deelnemers, waren er 16 aanwezig

Alle deelnemers kregen een informatiemap met:

- routebeschrijving;
- advies 2003/11 van de Minaraad over het eindrapport;
- kopies van de presentaties van het debat tijdens de open milieuraad van 20 november 2003;
- blanco blad voor eventuele nota's.

Tijdens een eerste stopplaats in de Maaltevallei (Grietgracht) werd de problematiek van dit gebied uitgebreid belicht: het rapport gaat ervan uit dat het streven naar een halfnatuurlijk landschap niet meer haalbaar is terwijl andere studies erop wijzen dat dit gebied een biologisch en ecologisch zeer waardevol netwerk is. Bouwen of dit natuurlijk overstromingsgebied opofferen betekent een onherstelbare inbreuk en dit terwijl er andere bouwalternatieven in de omgeving beschikbaar zijn.

Gezien het slechte weer blijft het uitstappen beperkt tot deze plaats. De andere knelpunten worden vanuit de bus toegelicht, er wordt gestopt en uitleg gegeven over:

- de reeds zichtbare verdrogingsproblematiek in het toekomstige parkbos (stervende bomen) die nog zal toenemen na de uitvoering van de plannen van Aquafin waarbij grote waterhoeveelheden via de persleidingen worden weggepompt,
- problemen met ruimtelijke planning: woonzones en verkavelingen in overstromingsgebieden,
- water- en slibvervuilingsproblematiek,
- inplanten van collectoren in waardevol landschappelijk gebied.

### - **Nabespreking**

Na de busrit volgde een korte pauze en werd een drankje aangeboden.

Tijdens de nabespreking die geleid werd door Tandem kregen de deelnemers de gelegenheid om te reageren op de verkregen informatie en op het advies en de bedenkingen vanuit de Minaraad.

De discussie spitste zich vooral toe op de geringe mogelijkheden nog wijzigingen aan de plannen van Aquafin aan te brengen. De grootschalige aanpak en de inertie van het beleid waren centrale discussiethema's. Aanwezige beleidsmedewerkers kaderden de aanpak binnen eerder genomen beleidsbeslissingen.

### - **Evaluatie**

Na de bespreking volgde een korte evaluatie.

Deelnemers zagen de visuele voorstelling van het thema als een grote meerwaarde, door deze werkwijze transformeren problemen van abstracte naar concrete rapportgegevens. De medewerker van het studiebureau vond dit initiatief voor herhaling vatbaar omdat hij de gelegenheid kreeg aandacht te besteden aan nazorg. Vanuit de administratie werd het signaal gegeven dat er nog een onderhandelingsmarge over bepaalde items bestaat en dat het advies van de MinaR zal geëvalueerd worden.

### - **Verwerking van gegevens**

De gegevens worden verwerkt door de MiNaR in samenwerking met de milieudienst.

### - **Verslag bezorgen aan alle betrokkenen en evaluatie**

Zal gebeuren door de MiNaR.

### **Middelen**

- **Materiaal:** bus, informatiemappen;
- **Infrastructuur:** stopplaatsen;
- **Personeel:** twee leden van milieuraad en vertegenwoordiger van studiebureau voor het geven van informatie, uitwerking en ondersteuning door milieudienst.

### **Duur/frequentie**

- voorbereidende vergaderingen;
- uitstippelen tocht;
- verzamelen informatie;
- busrit;
- nabespreking;
- verwerking van gegevens.

### **Budget**

- bus;
- vertegenwoordiger studiebureau;
- consumptie.

### **Knelpunten**

De organisatie vraagt veel voorbereiding en een bus als vervoermiddel is vrij duur. Het aantal deelnemers was beperkt, en de bereikte doelgroep was vrij klein: vooral vertegenwoordigers van het beleid, van een aantal organisaties en van de Minaraad.

### **Kansen**

Omdat de informatie niet achter de vergadertafel maar op het terrein gegeven wordt, krijgt de discussie een andere dimensie. Knelpunten, visies worden duidelijk voorgesteld. Door de keuze van rondrit/verplaatsing kunnen meerdere locaties bezocht worden.

# Terreindiscussie rond beheer in natuurgebied te Maldegem op zaterdagvoormiddag 27 september 2003

## Omschrijving en doelstelling

Het Maldegemveld is een natuurgebied van 80ha dat wordt beheerd door Natuurpunt. Natuurpunt wil via een gericht beheer in dit gebied komen tot een herstel van het vroegere heidelandschap afgewisseld met natuurlijk bos. Hiervoor werd in een eerste fase 16ha aangeplant bos gekapt. Deze beheerswerken roepen veel vragen op zowel bij inwoners als bij het gemeentebestuur dat op zoek is naar bebossingprojecten. Ook het recreatief medegebruik in het reservaat door ruiters, mountainbikers, quads,... stelt problemen.

Om een constructieve discussie te kunnen voeren over deze problematiek nam de milieuambtenaar in samenwerking met de milieuraad het initiatief voor het organiseren van een terreindiscussie in het Maldegemveld. Tijdens de wandeling in het gebied werd informatie gegeven over het beheer en over de knelpunten van het recreatief medegebruik, op deze manier ontstaat een zeer concreet beeld van de situatie. De deelnemers krijgen een meer genuanceerde visie hetgeen de zoektocht naar mogelijke oplossingen bevordert.

Na de wandeling was er ruimte voorzien voor discussie waarbij de bedenkingen van alle betrokken partijen over het recreatief medegebruik en de beheersvisie in kaart werden gebracht. Deze inventarisatie kan de basis vormen voor verder overleg met alle betrokken doelgroepen.

## Doelgroep

De terreindiscussie richtte zich in eerste plaats op de leden en de cellen van de milieuraad (\*zie pg. 5 bijkomende informatie over samenstelling milieuraad na kansen). Ook werd gefocust op de aanwezigheid van beleidsmedewerkers nl. schepenen en gemeenteraadsleden. Geïnteresseerde inwoners werden uitgenodigd via het gemeentelijk infoblad.

## Werkwijze

### - Voorbereidende vergadering

Voorafgaand werd er tweemaal vergaderd met de milieudienst en Tandem. Tijdens de eerste vergadering gebeurde de afbakening van de discussieonderwerpen en werd de werkmethode besproken. Ook werd bekeken over welke aanpassingen/onderwerpen nog kan gediscussieerd worden en welke beslissingen er reeds genomen zijn. Een taakverdeling werd bepaald en de praktische voorbereidingen vastgelegd. Tijdens de tweede bijeenkomst werd het terrein verkend samen met de vertegenwoordigers van Natuurpunt. Het parcours en de aandachtspunten werden vastgelegd.

### - Wervende uitnodiging

In samenwerking met Tandem maakte de milieudienst een wervende uitnodiging die werd verstuurd naar alle leden en cellen van de milieuraad, het schepencollege en de gemeenteraad.

### - Terreindiscussie

Tijdens de wandeling is het enkel de bedoeling om informatieve vragen te stellen en niet in discussie te gaan. Discussiethema's konden wel genoteerd worden. De wandeling liep langs diverse knelpunten en voorbeeldsituaties waarbij enerzijds de problematiek rond het recreatief medegebruik aan bod kwam (en duidelijk gevisualiseerd werd) en anderzijds informatie gegeven werd rond het door Natuurpunt gevoerde beheer van ontbossing tot heideherstel.

Na de wandeling werd er een nabespreking georganiseerd in de gemeentelijke gebouwen.

Een aantal vragen werden opgesteld zodat deze discussie gericht zou verlopen en alle thema's aan bod zouden komen.

- **Verwerking van gegevens en verdere opvolging**

Tandem maakte een verslag op met een overzicht van de verzamelde informatie, opmerkingen en ideeën. Het verslag werd doorgestuurd naar alle deelnemers en betrokkenen.

Natuurpunt engageerde zich om samen met de aanwezige milieuraadsleden een toekomstplan op te stellen voor het Maldegemveld. De milieuraad zal op basis hiervan een voorstel formuleren aan de gemeente. Er zullen afspraken gemaakt worden om andere doelgroepen te betrekken bij het overleg zodat een integrale visie over het gebied ontstaat.

- **Evaluatie**

Alle deelnemers ontvingen bij aanvang van de discussie een evaluatieformulier, omwille van tijdsgebrek konden ze dit niet meer ter plekke invullen en werd er de belofte gedaan dit formulier zo snel mogelijk aan de milieudienst te bezorgen. Tot op heden werd er geen enkel ingevuld evaluatieformulier afgegeven.

Algemeen kan men wel stellen dat de opkomst zeer laag was (omwille van verschillende activiteiten voor schepencollege en gemeenteraad die dag). De discussie verliep rustig en er werden duidelijke afspraken voor de toekomst gemaakt. De deelnemers waren zeer tevreden over het terreinbezoek. Door deze werkwijze werd duidelijke informatie gegeven en werden de knelpunten zichtbaar gemaakt.

- **Advies overmaken aan bestuur**

De gegevens worden verwerkt tot een beleidsvoorbereidend document. Dit advies wordt eveneens bezorgd aan deelnemers en betrokkenen

### **Middelen**

- **Materiaal**

Schrijfmapjes tijdens de wandeling, schrijfgierief, plannetjes, groot plan ter illustratie van de discussie, drank, auto's om ter plekke te geraken.

- **Infrastructuur**

Gemeentelijk lokaal om de discussie te voeren.

- **Personeel**

Conservators van Natuurpunt begeleidden de wandeling.

Milieuambtenaar en Tandem zorgden voor de organisatie en opvolging.

### **Duur/frequentie**

Enmalig, plaatsgebonden evenement van één voormiddag dat achteraf verder uitgediept kan worden. Twee voorafgaande vergaderingen waarvan één terreinverkenning.

### **Budget**

Beperkt budget (drank, voorbereidende documenten).

### **Knelpunten**

- Sterk vasthouden aan eigen ideeën, visie door bepaalde partners. Gebrek aan openheid.
- Zeer beperkte opkomst.
- Terugkoppeling is zeer belangrijk.

## Kansen

- Discussie wordt zeer concreet;
- kan deelnemers motiveren voor acties;
- bevordert dialoog tussen betrokken partijen;
- dialoog verder uitbreiden naar andere partners.

### \*Aanvulling structuur milieuraad

Binnen de milieuraad van Maldegem werden vijf cellen opgericht om specifieke doelgroepen die actief zijn inzake leefmilieu te kunnen betrekken bij de werking van de milieuraad: Cel natuur, Cel landbouw, Cel compost, Cel educatie en Cel duurzaamheid.

Deze cellen zijn samengesteld uit alle vrijwilligers die binnen de gemeente actief zijn rond het "celthema". De cellen werken actief aan het voorbereiden, adviseren en uitwerken van concrete acties in verband met het thema van de cel. Vanuit elke cel worden leden afgevaardigd naar de milieuraad.

Door deze cellenwerking probeert de milieuraad een groter draagvlak te creëren van actieve bewoners die concreet met het bestuur meewerken aan thema's i.v.m. milieu, natuur en duurzaamheid. Het aantal vertegenwoordigers per cel is onbeperkt, alle individuen en verenigingen die interesse hebben, kunnen deelnemen.

# Bewonersinstuif rond inrichting van een speelplein te Berlaar op zaterdagmiddag 29 november 2003

## Omschrijving en doelstelling

Een aantal bewoners van een woonwijk hebben brieven geschreven aan het gemeentebestuur met voorstellen voor de (her)inrichting van een verwaarloosd speelpleintje in de buurt. Naar aanleiding hiervan organiseerde de gemeente Berlaar een schriftelijke bevraging in de buurt waarop zes gezinnen reageerden. Zes reacties werden verworven.

Een aantal bewoners stelden voor een ecologisch speelbos te maken, dit dossier werd dan ook ter advies voorgelegd aan de milieuraad. De milieuraad adviseerde een ruimere bevraging te doen en na te gaan of dit project voldoende draagvlak in de buurt kende. In samenwerking met de milieudienst van Berlaar en met Tandem werd gekozen voor het organiseren van een bewonersinstuif.

Via dit inspraakmodel wil men een grotere groep bewoners bereiken, de reeds gedane voorstellen verder uitdiepen en mogelijkheden toetsen (financieel/werkuren) die de gemeente kan bieden. Ook werden er methodieken toegepast om de kinderen en jongeren, als rechtstreekse gebruikers van het speelpleintje, te betrekken.

Tijdens de instuif konden de deelnemers vrij in en uit wandelen. Op een vrije en ongedwongen manier werd er gepeild naar de wensen en ideeën van bewoners over de planning, de inrichting en het beheer.

Het is een laagdrempelige methode met veel mogelijkheid voor sociaal contact. Het 'vergaderaspect', wat sommige mensen afschrikt, ontbreekt hier.

## Doelgroep

De doelgroep zijn de bewoners van de wijk waarin het speelplein gelegen is. Speciale aandacht ging uit naar het uitnodigen van kinderen en jongeren, als directe gebruikers van het speelplein.

## Werkwijze

### - Voorbereidende vergadering

Aan de bewonersinstuif gingen twee voorbereidende vergaderingen vooraf met milieudienst en Tandem. Tijdens deze vergaderingen werden de doelstelling, werkmethode, programma en taakverdeling vastgelegd. Ook de locatie werd bepaald: een openbare ruimte dichtbij de wijk.

De vooropgestelde doelstelling nl. het inventariseren van de knelpunten en voorstellen, bepaalde het uitwerken van de methodieken. Er werd gekozen voor een werkwijze waarbij de bewoners vrij in en uit konden wandelen en aan de verschillende thematafels hun ideeën en reacties konden doorgeven.

### - Wervende uitnodiging

Tandem maakte een wervende uitnodiging op, die door de milieudienst van Berlaar werd aangepast en verstuurd naar alle buurtbewoners van het speelplein.

### - Bewonersinstuif

De deelnemers volgden een parcours langs verschillende tafels: onthaaltafel, knelpuntentafel, reactietafel, ideeëntafel. Voor de kinderen en jongeren was er een aparte ideeëntafel met een droomboom | voorzien.

Aan de onthaaltafel werd uitleg gegeven over het doel van de instuif en het te volgen parcours. De deelnemers maakten zich ook bekend en gaven a.h.v. een kruisje op een kadasterplan waar ze precies wonen. Dit gaf achteraf een beeld welke delen van de buurt al dan niet voldoende waren bereikt. Op een lijst werden de namen van de deelnemers genoteerd ook tot welke 'doelgroep' ze behoren.



Aan de knelpuntentafel werd de huidige situatie gevisualiseerd a.h.v. foto's en een kadasterplan. Deelnemers kregen ook de mogelijkheid om nog bijkomende knelpunten aan te duiden.

Deelnemers werden vervolgens aangespoord om hun ideeën te uiten over de herinrichting aan de reactietafel. De stellingen die bewoners reeds geopperd hadden in hun brieven kwamen hier aan bod en werden duidelijk aangebracht op een prikbord.

Tenslotte kregen de bezoekers de kans hun voorstellen voor toekomstige acties en ideeën over inrichting en beheer te formuleren en te deponeren in een actiebus. Ze konden ze ook ophangen aan een paneel zodat aan anderen de gelegenheid gegeven werd om zich hierbij aan te sluiten of erop te reageren. Er werd eveneens gepolst naar welke rol de buurtbewoner hierbij wil/kan spelen.

De kinderen konden met hun voorstellen terecht bij de jongeren- en kindertafel. Op een getekende boom brachten kinderen bladeren en wolken aan waarin ze hun wensen geschreven/geplakt of getekend hadden. We vertrokken van vragen: wat spelen jullie graag? Wat zouden jullie graag op het pleintje willen spelen?

Achteraf werd een drankje aangeboden door de milieuraad. Daardoor kregen deelnemers nog de gelegenheid om hun voorstellen te bespreken met de milieuambtenaar, schepen en een lid van de milieuraad.

#### - **Verwerking van de gegevens en verdere opvolging**

Na afloop werd een verslag opgemaakt met overzichten van de verzamelde informatie, opmerkingen, ideeën. Dit verslag werd ter goedkeuring voorgelegd aan de milieudienst.

Uit het verslag zullen vervolgens de tien meest vermelde voorstellen worden geselecteerd en samengevat. Deze voorstellen zijn op voorhand getoetst aan haalbaarheid (beschikbare budgetten, stedenbouwkundige voorschriften...). Iedere bewoner krijgt een brief met de resultaten van de bewonersinstuif en de tien voorstellen in de bus en kan hierop schriftelijk reageren tot begin januari. De bewoners prioriteren deze voorstellen met een score van 1 tot 10. Op basis hiervan zal het gemeentebestuur beslissingen nemen i.v.m. de inrichting. De genomen beslissingen worden aan alle bewoners schriftelijk meegedeeld.

#### - **Evaluatie**

Bij de onthaaltafel kregen de deelnemers een evaluatieformulier dat ze achteraf, ingevuld, konden indienen. De resultaten hiervan werden opgelijst in een apart evaluatieverslag.

De opkomst was niet massaal maar toch enigszins representatief. Alle deelnemers hebben hun evaluatieformulier ingevuld terugbezorgd.

De reacties waren overwegend positief, de deelnemers vonden de bewonersinstuif nuttig en de verwachtingen werden ingelost. Hoewel sommigen dachten dat er reeds een concreet plan zou voorliggen waarop reacties konden gegeven worden (cfr. klassieke type openbaar onderzoek). En enkelen wensten dit ook als onderdeel van de activiteit. Uit de reacties blijkt een zekere twijfel ten opzichte van het beleid, men neemt een afwachtende houding aan omdat men vreest dat er nooit iets concreets met de ideeën zal gebeuren.

Iedereen voelde zich meer betrokken door de organisatie van een bewonersinstuif.

Ook werd de vraag gesteld op de hoogte gehouden te worden i.v.m. verdere ontwikkelingen en de finale plannen. Een belangrijke taak voor de gemeente.

#### - **Advies overmaken aan bestuur**

Dit advies wordt ook bezorgd aan deelnemers en betrokkenen

## **Middelen**

### **- Materiaal**

Het materiaal bestaat uit vijf tafels, drie panelen (of prikboarden), inschrijvingslijst, een getekende droomboom, kadasterplans van de wijk, foto's van de huidige situatie, kleefbriefjes, schrijfgerei, fiches, evaluatieformulieren, ideeënbus, drank.

### **- Infrastructuur**

Lokaal in het gemeentelijk magazijn (vlakbij het containerpark: makkelijk bereikbaar en dicht bij de betreffende wijk)

### **- Personeel**

Milieudienst, Milieuraad, schepen van onderwijs, Tandem (in totaal zes personen)

## **Duur/frequentie**

De bewonersinstuif rond de inrichting van het speelpleintje was een eenmalig evenement en duurde slechts twee uur. Voorafgaand werd er door de organisatoren twee maal vergaderd. De organisatie en uitvoering van een bewonersinstuif is dus niet zo tijdsintensief.

## **Budget**

De drank werd aangeboden door de milieuraad. Het lokaal door de gemeente. De kosten werden dus uitsluitend bepaald door het gebruikte materiaal en de werkdagen.

## **Knelpunten**

- Geen massale opkomst, maar toch representatief,
- mensen durven zich niet volledig openbaar uiten,
- doelstelling moest nog duidelijker gecommuniceerd worden, sommige deelnemers hadden andere verwachtingen.

## **Kansen**

- Kinderen en jongeren het woord geven,
- betrokkenheid van de bewoners bij het lokale beleid vergroten,
- informele sfeer, bevordering van sociale contact tussen bewoners onderling en tussen bewoners en gemeente,
- dialoog verruimen met andere thema's (pesticidenreductieplan, waterproblematiek),
- verkregen informatie vormt basis voor verdere beleidsplanning.

# **Ideeënverzamelaars over het thema "reductie van bestrijdingsmiddelen" in de open milieuraad van Sint-Katelijne-Waver op dinsdagavond 9 september 2003.**

## **Omschrijving en doelstelling**

Naar aanleiding van het decreet "houdende de vermindering van het gebruik van bestrijdingsmiddelen door openbare diensten" mogen de openbare besturen vanaf 2004 in principe geen pesticiden meer gebruiken. Omdat het niet gemakkelijk is om het gebruik van bestrijdingsmiddelen bij het onderhoud van verhardingen en openbaar groen plotseling stop te zetten voorziet het decreet in een overgangperiode. De gemeente Sint-Katelijne-Waver heeft gekozen voor een stapsgewijze afbouw van het gebruik en moet hiervoor een reductieplan indienen.

Vanuit hun voorbeeldfunctie is het de bedoeling dat de openbare besturen andere doelgroepen sensibiliseren minder bestrijdingsmiddelen te gaan gebruiken. Eén van die doelgroepen zijn inwoners die ervan bewust moeten gemaakt worden dat het onoordeelkundig gebruik van bestrijdingsmiddelen leidt tot grote problemen voor het milieu en de gezondheid.

De doelstelling van de open milieuraad was enerzijds informatie geven over het reductieplan en anderzijds burgers bevragen i.v.m. hun visie over het gebruik van bestrijdingsmiddelen, hun mening over de haalbaarheid van het decreet, en hun bereidheid en mogelijkheden om in eigen tuin geen of minder bestrijdingsmiddelen te gaan gebruiken.

Via een aantal methodieken zoals invullen van een enquêteformulier, discussie aan de hand van foto's probeerde men hun visies in kaart te brengen.

## **Doelgroep**

De open milieuraad richtte zich tot alle geïnteresseerde inwoners.

## **Werkwijze**

### **- Voorbereidende vergadering**

De intercommunale Igemo begeleidt de gemeente bij het opmaken van het reductieplan. Tijdens twee overlegvergaderingen tussen Igemo en Tandem werd het concept voor de open milieuraad uitgewerkt, een standaardpowerpointpresentatie aangepast, vragenlijsten opgesteld. Igemo overlegde met de milieuableider van Sint-Katelijne-Waver.

### **- Wervende aankondiging**

Via een kort artikel in het gemeentelijk infoblad werden inwoners uitgenodigd voor de open milieuraad. Het artikel was opgebouwd rond volgende thema's: giftige bestrijdingsmiddelen, toelichting van het decreet en de geleidelijke afbouw van het gebruik van bestrijdingsmiddelen, en zoektocht naar alternatieven. De leden van de milieuraad kregen een persoonlijke uitnodigingsbrief.

### **- Open milieuraad met ideeënverzamelaars**

Er waren een 18-tal aanwezigen (11 leden van de milieuraad, 2 afgevaardigden van politieke partijen en 5 geïnteresseerde burgers)

De open milieuraad was opgebouwd rond drie onderwerpen:

- powerpointvoorstelling door Igemo met informatie over het reductieprogramma,
- powerpointvoorstelling door Tandem-Velt met foto's uit het draaiboek voor de afbouw van bestrijdingsmiddelen door openbare diensten, waarbij een onderscheid gemaakt werd tussen reductie op verhardingen en in openbaar groen,
- discussie over haalbaarheid van reductie in openbaar groen en in het beheer van privé-tuinen.

*De gebruikte methoden van ideeënverzamelaars:  
Vragenlijsten*

Bij het binnenkomen kreeg elke deelnemer een vragenlijst i.v.m. "Mijn mening over bestrijdingsmiddelen en over het gebruik ervan in de verschillende sectoren". Het was de bedoeling deelnemers vooraf te laten nadenken over hun visie en hierna een idee te krijgen over hun algemene visie, ook van diegenen die niet actief hebben deelgenomen aan de discussie. De meeste deelnemers zagen bestrijdingsmiddelen als schadelijk en waren van mening dat het gebruik zoveel mogelijk beperkt diende te worden. In land- en tuinbouw en in de openbaar ruimte (vooral op verhardingen) vond men het moeilijker om het gebruik te beperken dan in eigen moes- en siertuin. Op het einde van de vergadering kregen deelnemers een vragenlijst i.v.m. noodzaak aan acties en informatie over het thema. De meeste deelnemers vonden bijkomende acties nodig om de inwoners te sensibiliseren. Er was veel vraag naar informatie over het verminderen van bestrijdingsmiddelen in eigen moes- en siertuin en op privé-verhardingen. Ook bijkomende opleidingen voor gemeente-arbeiders en informatie i.v.m. alternatieve technieken voor onkruidbestrijding werden een aantal keren aangekruist.

*Fotomateriaal in de powerpointpresentatie*

Om een discussie op gang te brengen over de mogelijkheden en knelpunten van de reductie werden foto's getoond uit het draaiboek voor de afbouw van bestrijdingsmiddelen door openbare diensten.

- **Evaluatie**

Alle deelnemers kregen een evaluatieformulier. Slechts vier evaluatieformulieren werden via de milieudienst achteraf ingevuld terugbezorgd.

De meeste opmerkingen gingen over de inhoudelijke aanpak: te weinig concrete informatie en voorbeelden, te weinig diepgaand.

- **Verwerken van gegevens**

Een verslag van de milieuraad werd opgemaakt door de milieuableider. De vragenlijsten werden door Tandem verwerkt en bezorgd aan de milieudienst.

- **Terugkoppeling en verdere planning**

Momenteel zijn er nog geen bijkomende initiatieven genomen. De gemeente is bezig met het afbakenen van het projectgebied.

**Middelen**

- **Materiaal**

Vragenlijsten, schrijfgierief en powerpointpresentatie

- **Infrastructuur**

Vergaderruimte en projectiescherm.

- **Personeel**

Verantwoordelijke van Igemo, Tandem-medewerker

**Tijdsbesteding**

- Twee voorbereidende vergaderingen tussen Igemo en Tandem-Velt,
  - overleg tussen Igemo en milieuableider van Sint-Katelijne-Waver,
  - uitwerken van powerpointpresentatie door Igemo-Tandem.
- (Vooral het uitwerken van een powerpointpresentatie is tijdsintensief).

**Budget**

Voor het gemeentebestuur waren er geen extra kosten. Ondersteuning viel onder de samenwerkingsovereenkomst met Igemo.

### **Knelpunten**

- de inhoudelijk benadering van het thema bleef vrij algemeen, terwijl een aantal deelnemers andere verwachtingen hadden,
- discussie wordt vaak gemonopoliseerd door aantal deelnemers die blijven stilstaan bij zeer concrete situaties in hun eigen buurt en die open milieuraad gebruiken om wrevel tegen gemeentebestuur te uiten,
- via de milieuraad wordt slechts een beperkte doelgroep bereikt.

### **Kansen**

- informatie verkregen uit de discussie en het verzameld materiaal kunnen aanleiding geven tot meer gerichte acties en infosessies.

## **Reductie van bestrijdingsmiddelen in de open milieuraad van Bierbeek op woensdagavond 10 december 2003**

Omdat reductie van bestrijdingsmiddelen een thema is waar de meeste gemeentebesturen mee geconfronteerd worden beschrijven we kort nog een ander voorbeeld.

Via de Velt-afdeling en de milieuraad van Bierbeek werd aan Tandem de vraag gesteld voor ondersteuning bij de organisatie van de open milieuraad over reductie van bestrijdingsmiddelen. In een voorbereidende vergadering met de milieuumbtenaar, de verantwoordelijke van Velt-afdeling, de voorzitter milieuraad werd het model van Sint-Katelijne-Waver besproken en aangepast op basis van de opmerkingen van de deelnemers. Tandem heeft in dit project enkel een voorbereidende, stimulerende rol gehad. De verdere uitwerking van het concept gebeurde door de milieuumbtenaar van Bierbeek in samenwerking met de plaatselijke Velt-afdeling 't Open Velt en de milieuraad.

We beschrijven hier niet het hele model maar enkel de belangrijke wijzigingen in de aanpak en de voordelen hiervan.

### **Opbouw powerpointpresentatie**

De milieuumbtenaar van Bierbeek maakte zelf de powerpointpresentatie en gebruikte daarvoor herkenbare foto's van de plaatselijke situatie. Deze presentatie was veel meer op maat van de gemeente, zeer genuanceerd en concreet.

Ze benadrukte de inspanningen die door de gemeente geleverd werden op vlak van reductie (gebruik van alternatieve technieken, sterke vermindering van de gebruikte hoeveelheden bestrijdingsmiddelen, gebruik van minder schadelijke producten), de knelpunten (arbeidsintensief, kostprijs, veiligheidsoverwegingen bv. op fietspaden) en de probleemgebieden waar een volledig niet-chemisch beheer niet mogelijk is (kerkhoven, verharde oprijlaan naar kerk...).

### **Externe deskundige**

Naast het geven van informatie was het ook de bedoeling om burgers en andere doelgroepen te sensibiliseren en te motiveren om minder bestrijdingsmiddelen te gaan gebruiken. Voor het beantwoorden van vragen werd dan ook een beroep gedaan op een deskundige Velt-lesgever die zich vrijwillig engageerde. Vooral alternatieven voor chemische bestrijdingsmiddelen werden uitvoerig besproken. Alsook het probleem dat in België een aantal zeer goede biologische alternatieven niet te verkrijgen zijn zodat men zich moet bevoorraden in Nederland en Duitsland werd besproken in het kader van de allesoverheersende macht van de chemische nijverheid. Zelf als drinkwatermaatschappijen aan de alarmbel trekken omdat ze heel wat residu's (bv. blauwe slakkenkorrels) niet meer uit het drinkwater krijgen, blijkt het beleid onmachtig om hier tegen op te treden.

De doelstelling om burgers tips mee te geven over concrete praktische problemen in de eigen tuin, kwam veel minder aan bod want de deelnemers stelden hierover geen vragen. Dit thema kan in vormingssessies verder uitgewerkt worden.

### **Evaluatie**

Deze twee aanpassingen (zelf opstellen van powerpointpresentatie en gebruik maken van een deskundige) betekenden een duidelijke meerwaarde voor een open milieuraad rond het thema reductie van bestrijdingsmiddelen.

Door deze open milieuraad wordt een belangrijke rol van de milieuraad zichtbaar, nl. een discussieforum aanbieden zodat een integrale visie ontstaat en acties hierin kunnen gesitueerd worden.

# Focusgroep op dinsdagavond 30 september en Publieksforum op woensdagavond 22 oktober 2003 over sluikstorten in Beringen

## Omschrijving en doelstelling

De problematiek van sluikstorten is een belangrijk aandachtspunt binnen het milieubeleid van de stad Beringen. Het is een complex probleem waarop het stadsbestuur, ondanks vele maatregelen en inspanningen, moeilijk greep krijgt. Ook inwoners voelen zich betrokken maar eveneens machteloos het probleem een halt toe te roepen.

In 2004 wil het stadsbestuur een ruime sensibilisatiecampagne organiseren over sluikstorten en stoken.

Ter voorbereiding van deze campagne ging de milieudienst op zoek naar mogelijkheden om de inwoners te betrekken bij het in kaart brengen van de problematiek en bij het zoeken naar haalbare oplossingen. In samenspraak met de milieuraad en Tandem werd gekozen voor de methodieken 'focusgroep' en 'publieksforum' om de inspraak en participatie van de bevolking te kunnen realiseren.

In de **focusgroep** werd een heterogene groep van burgers uitgenodigd om ideeën uit te wisselen over de problematiek van sluikstorten. Hierbij werd vooral aandacht besteed aan het in kaart brengen van het probleem en werden de ervaringen en deskundigheid van de deelnemers getoetst aan andere visies en aan de voorgestelde oplossingen vanuit het beleid.

Het **publieksforum** richtte zich tot een ruimere discussiegroep en richtte meer op het zoeken naar haalbare oplossingen.

Naast deze algemene doelstellingen was er ook een pragmatische reden voor deze methodiekenkeuze. In het verleden waren er weinig deelnemers op klassieke informatieavonden rond afval. Door deze dynamische aanpak hoopten de milieudienst en de milieuraad op een grotere opkomst.

## Doelgroep

Voor de **focusgroep** werd gestreefd naar een discussiegroep van burgers, vertegenwoordigers van verenigingen, scholen.

Het **publieksforum** richtte zich tot een ruimere doelgroep: naast burgers, vertegenwoordigers van verenigingen werden ook professionele deskundigen betrokken bij de discussie.

## Werkwijze focusgroep

### - Voorbereidende vergadering

Tijdens twee voorbereidende overlegvergaderingen tussen de milieudienst van Beringen en Tandem werd het concept besproken, de doelgroepen afgebakend, uitnodigingen opgesteld, en informatie verzameld.

De concrete uitwerking van de focusgroep gebeurde in een overlegvergadering tussen de externe moderator, een onderzoeker van het steunpunt milieubeleidsplannen van de Antwerpse Universiteit, en een medewerker van Tandem.

### - Selecteren van deelnemers

Via de gemeentelijke website [www.beringen.be](http://www.beringen.be) en via het gemeentelijk infoblad verspreidde de milieudienst in juli een eerste oproep voor deelname aan de focusgroep. Tevens werd via een bijgevoegde vragenlijst gepeild naar de mening van de inwoners over sluikstorten en stoken.

Half augustus werden een 75-tal brieven met vragenlijsten verstuurd naar verenigingen, scholen, wijkcomités.

Acht personen bezorgden de vragenlijsten ingevuld terug, twee respondenten namen

deel aan de focusgroep.

Omwille van de kleine respons, probeerde de milieudienst telefonisch extra deelnemers te werven: een vertegenwoordiger van de sportraad werd telefonisch gerecruteerd.

Een week voor de focusgroep plaatsvond waren er elf geïnteresseerde deelnemers, de meerderheid behoorde tot de leeftijdscategorie van de vijftigers en zestigers.

Er waren geen jongeren en geen jonge gezinnen vertegenwoordigd.

Om een meer heterogene samenstelling te verkrijgen, contacteerde de milieudienst nog scholen en verstuurde mails gericht aan jeugdverenigingen en de jeugdraad.

Helaas, de middelbare scholen hadden een examenperiode en ook de jeugdraad heeft geen kandidaten afgevaardigd.

Van de 11 geïnteresseerden waren er vier verontschuldigd voor de focusgroep. Twee kandidaten daagden niet op zodat er uiteindelijk vijf personen deelnamen. De focusgroep was samengesteld uit: een vertegenwoordiger van de sportraad, van de cultuurraad, van de milieuraad, een opvoedster van een middelbare school en een geïnteresseerde burger.

### **Selecteren van experts**

Onder experts verstaan we hier personen die beroepshalve met de problematiek worden geconfronteerd. Deze werden persoonlijk gecontacteerd met vraag voor deelname. Deze groep had in de focusdiscussie enkel een waarnemende en informatieve rol.

Zes experts waren aanwezig op de focusdiscussie: commissaris van de politie, coördinator van de stadswachten (ook wijkwerker), afgevaardigde van de intercommunale, voorzitter van de milieuraad en twee milieuambtenaren.

### **Selecteren van externe moderator**

Omdat focusgroepen een methodische aanpak vragen, werd geopteerd voor een ervaren moderator. Ook een observator en een verslaggever zijn belangrijk om de verkregen informatie te kunnen verwerken en om het procesverloop te kunnen beschrijven.

Jim Baeten begeleidde zowel de focusgroep als het publieksforum. Ze werkt voor vzw Trizone, een organisatie die gespecialiseerd is in procesbegeleiding van bedrijven en participatieve projecten. Joke Vandenabeele van het steunpunt milieubeleidsplannen van de universiteit van Antwerpen nam als observator deel. Tandem zorgde voor de verslaggeving.

#### **- Informeren van participanten:**

De deelnemers werden geïnformeerd via de verstuurde brieven.

Bij het begin van de focusdiscussie werd de doelstelling en de rol van de verschillende aanwezigen duidelijk toegelicht.

"Het is de bedoeling om te komen tot een duidelijk beeld van het probleem sluikstorten in de stad Beringen en tot een aantal ideeën voor mogelijke oplossingen om sluikstorten in de toekomst te verhelpen"

"Er wordt rekening gehouden met elkaars standpunten: hoe meer verschillende ideeën, hoe boeiender de discussie".

#### **- Focusdiscussie**

De discussie focuste zich op de problematiek van sluikstorten, stoken kwam nauwelijks aan bod.

Na een korte kennismaking waarbij deelnemers hun motivatie toelichten om deel te nemen aan de avond en hun woonplaats aanduiden op de kaart van Beringen, ging de focusdiscussie van start met de vraag "Wat is sluikstorten?". Aan de hand van concrete voorbeelden en eigen ervaringen werden verschillende vormen en typische kenmerken van sluikstorten belicht. Ook werd gevraagd naar de effecten van sluikstorten op de deelnemers en op inwoners in het algemeen. Het probleem werd



gekaderd door het zoeken naar de motieven van sluikestorters: "waarom gebeurt het?". Een aantal motieven werden zeer uitgebreid besproken.

Bij het zoeken naar oplossingen gaven experts bijkomende informatie i.v.m. reeds gevoerde acties en de achtergrond van sommige regels. Deelnemers noteerden hun voorstellen in een roze wolk.

Bij de evaluatie van de avond kwamen de deelnemers tot de conclusie dat sluikestorten een complex probleem is en dat oplossingen niet voor de hand liggen. Hoewel deze avond als een boeiend initiatief ervaren werd, bleef de centrale vraag: "gaat het iets oplossen?"

#### - **Rapport**

Van de focusdiscussie werd een uitgebreid verslag opgemaakt. Het rapport is een samenvatting van de focusdiscussie en van het publieksforum.

#### - **Evaluatie**

De deelnemers evalueerden deze discussie als een boeiend initiatief. Door het gebruik van deze methodiek wordt veel dieper ingegaan op de problematiek dan in een klassieke discussie. Toch bleef de centrale vraag over wat het effect is van dergelijke inspraakinitiatieven: "Er moet niet alleen gepraat en geluisterd, maar ook gehandeld worden" Bij de deelnemers overheerste een gevoel van machteloosheid m.b.t concrete oplossingen.

### **Middelen**

#### - **Materiaal**

flap-over bord, stiften, papier en schrijfgerief, een kaart met plattegrond van de gemeente en pionnen om aan te duiden waar deelnemers wonen, geprojecteerde foto's van sluikestorten in Beringen om thema visueel in te leiden.

#### - **Infrastructuur**

Vergaderruimte in het administratief centrum van Beringen. Tafels en stoelen stonden in een U-vorm opgesteld zodat deelnemers elkaar kunnen aankijken tijdens het gesprek. De experts zaten aan een aparte tafel aan de andere kant van de vergaderruimte en vormden op die manier een soort panel. Dit om te benadrukken dat ze enkel een informatieve rol hadden en zich niet mochten mengen in de discussie.

#### - **Personeel**

moderator, observator, en verslaggever.

### **Tijdsduur/frequentie**

#### - Voorbereidende vergaderingen

- met de milieudienst
- met de externe moderator

#### - De focusvergadering was hier een eenmalig initiatief, het kan herhaald worden voor andere doelgroepen.

#### - Opmaken van het verslag en het rapport.

### **Budget**

- Vergaderlokaal,
- kostprijs externe moderator/gespreksleider.

### **Knelpunten**

- Het samenbrengen van een focusgroep bleek zeer tijdsintensief te zijn. Niettegenstaande de vele inspanningen is men er niet in gelukt om een heterogene groep samen te stellen. Hoe gevarieerder de groep, hoe meer genuanceerd en veelzijdig de verkregen informatie. In deze focusgroep ontbraken een aantal doelgroepen zoals jongeren en jonge gezinnen.

- Focusdiscussies zijn maatwerk en vragen voorbereiding en overleg. Een externe moderator is noodzakelijk om de discussie te leiden. Ook het in kaart brengen van het procesverloop vraagt een deskundige aanpak.

### **Kansen**

- Deelnemers gaan verder dan alleen het uiten van kritiek of het ventileren van frustraties. Ze zoeken naar dieperliggende oorzaken van het sluikstortprobleem en worden geconfronteerd met de complexiteit. Daardoor wordt er genuanceerder nagedacht over haalbare oplossingen en worden de acties van de stad in een ruimer perspectief gezien.

Het is een zeer interactief proces waarbij gereageerd en verder gebouwd wordt op antwoorden van andere respondenten (sneeuwbaaleffect). Dit kan ideeën opleveren die in individuele interviews niet aan bod zouden komen.

- Ook personen die schriftelijk niet zo vaardig zijn, kunnen via focusgroepen deelnemen aan de discussies

### **Werkwijze Publieksforum**

Dit model werd niet opgenomen in de vijf voorbeelden maar is in Beringen gekozen om de problematiek in een zo ruim mogelijk kader te kunnen plaatsen.

#### *Algemene omschrijving:*

In een forum (of panel) komt een groep eenmalig of regelmatig bijeen met als doel een mening of oordeel te vormen over een bepaald onderwerp. Deze inventarisatie van ideeën, ervaringen, knelpunten geeft het beleid bijkomende inzichten over problemen of acties. In het forum worden verschillende visies naar vorgebracht zodat een publiek debat kan gevoerd worden. Het kan een open dialoog bevorderen tussen alle actoren waarbij iedereen kan leren van de ander. Het is niet de bedoeling dat het forum zelf acties onderneemt.

#### **Vorbereidende vergadering**

Het forum werd gedeeltelijk voorbereid tijdens de vergaderingen van de focusgroep. Na de focusgroep was er nog een aparte overlegvergadering tussen Tandem en de externe moderator voor de inhoudelijke uitwerking.

#### **Uitnodiging en werving**

Het forum werd aangekondigd op de uitnodigingen voor de focusgroep, via het gemeentelijk infoblad, via de website en via een 120-tal brieven aan de bestuursleden van diverse verenigingen. Ook op de folder van de Milieu-14-Daagse werd deze activiteit extra toegelicht.

Al de leden van de focusgroep werden telefonisch gecontacteerd voor deelname aan het forum, 3 leden waren aanwezig

Al de experts, aanwezig op de focusgroep, namen deel aan de forumdiscussie. De groep experts werd nog uitgebreid door de verantwoordelijke van het containerpark en de verantwoordelijke groendienst.

Ook geïnteresseerde burgers en vertegenwoordigers van verschillende verenigingen namen deel.

In totaal waren er 25 deelnemers.

#### **Informerende van participanten:**

Bij het begin van het forum gaf de moderator informatie i.v.m de doelstelling van de avond nl.: sluikstorten in kaart brengen maar vooral nagaan welke acties (met hun voor- en nadelen) reeds ondernomen werden, en welke andere mogelijke oplossingen er zijn.

De moderator beklemtoonde dat alle deelnemers op hun eigen terrein ervaringsdeskundigen zijn: burgers, professionele deskundigen, vertegenwoordigers van verenigingen hebben specifieke ervaringen met de sluikstortproblematiek. Deze

veelheid van ervaringen kan leiden tot een constructieve discussie met genuanceerde standpunten.

**Forumdiscussie** richtte zich op de problematiek van sluikestorten, stoken kwam niet aan bod.

De discussie werd gevoerd aan de hand van geprojecteerde beelden opgebouwd rond een aantal thema's:

- beeld 1: mooi gesorteerde PMD brikken die tussen al het andere afval achter de glascontainers liggen,
- beeld 2: een rij auto's achter mekaar aanschuivend op het containerpark,
- beeld 3: zwerfvuil naast volle vuilbakken en naast de vangrail op de openbare weg, gecombineerd met beelden van opruimacties door het gemeentepersoneel.

Bij elk van deze beelden werden vragen gesteld over eigen ervaringen met sluikestorten, het containerpark en met het gevoerde afvalbeleid. Er werd gezocht naar de achterliggende oorzaken van de sluikestortproblematiek. De huidige maatregelen, acties en inspanningen van de stad werden uitgebreid besproken en bediscussieerd. Deelnemers werden intensief bevraagd over eigen oplossingen die ze naar voor brachten om sluikestorten een halt toe te roepen.

### **Rapport**

Tandem maakte een uitgebreid verslag van het publieksforum en een samenvattend rapport van focusdiscussie en publieksforum.

### **Evaluatie**

In het publieksforum ontstond een zeer genuanceerde discussie.

De externe procesbegeleiding zorgde ervoor dat er naar mekaar geluisterd werd en dat de discussie op een constructieve manier verliep. De deelnemers vormden een steeds meer genuanceerd beeld over de complexe problematiek van sluikestorten. Zowel de reeds ondernomen acties en inspanningen van de stad als de nieuw voorgesteld oplossingen werden in een breder kader geplaatst.

Een aantal deelnemers wilden zich engageren om constructieve oplossingen verder uit te werken. Toch bleef ook hier een gevoel van machteloosheid om de complexe problematiek van sluikestorten een halt toe te roepen.

Deelnemers voelden zich sterk betrokken bij de problematiek en kaarten nog even na bij een drankje.

### **Middelen**

- **Materiaal**  
powerpointpresentatie, scherm
- **Infrastructuur**  
vergader ruimte in het cultureel centrum "de Kardijk" te Beverlo..  
Tafels en stoelen stonden in een U-vorm opgesteld zodat deelnemers elkaar kunnen aankijken tijdens het gesprek
- **Personeel**  
Moderator,  
observator,  
verslaggever.

### **Tijdsduur/frequentie**

- Voorbereidende vergaderingen
  - met de milieudienst,
  - met de externe moderator.
- Voorbereiden en organiseren van een forumdiscussie is vrij intensief.

### **Budget**

- Vergaderlokaal,
- kostprijs externe moderator/gespreksleider.

### **Knelpunten**

- Sommige deelnemers proberen via het publieksforum zeer specifieke problemen naar voor te brengen. Voor de moderator betekent dit een evenwichtsoefening om enerzijds aan dergelijke problemen ruimte te geven en anderzijds deze individuele problemen te kaderen in een groter geheel.
- Deelnemers zijn sceptisch over hun invloed op het beleid, ze vragen zich af of het beleid met hun opmerkingen en voorstellen wil rekening houden.

### **Kansen**

- Door dergelijke initiatieven wordt een dynamiek op gang gebracht die indien ze goed gestuurd wordt een bijdrage kan leveren tot het zoeken naar constructieve oplossingen.
- Doorheen het proces ontstaat er meer begrip voor mekaars standpunten en stapt men over van het louter ventileren van frustraties en in kaart brengen van problemen naar het geven van eigen suggesties, bespreken en bediscussiëren van mogelijke oplossingen.

### **Advies overmaken aan het bestuur**

Op basis van de bevindingen uit het rapport over de focusgroep en het publieksforum, heeft de milieudienst in samenwerking met de milieuraad een actieplan uitgewerkt. Samen met de experts wordt dit plan verder verfijnd. Het rapport en het actieplan worden voorgelegd aan het schepencollege.